

Inclusieve opvang, specifieke ondersteuning in de kinderopvang

In deze brochure vind je informatie over de specifieke ondersteuningsmogelijkheden voor kinderen met een (vermoeden van een) handicap. Deze ondersteuningsmogelijkheden dragen samen met de [Centra voor Inclusieve Kinderopvang \(CIK\)](#) en andere pedagogische ondersteuners de ambitie om voor elk kind een kwaliteitsvolle kinderopvang mee mogelijk te maken.

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) streeft naar een zo groot mogelijke autonomie en levenskwaliteit van personen met een handicap. In deze brochure vind je meer informatie over de dienstverlening van hun zorgaanbieders en die van andere organisaties waar je als kinderopvang gebruik kan van maken.

In wat volgt bespreken we de volgende formules:

- Ondersteuning van het VAPH
 - Rechtstreeks toegankelijke hulp
 - Globale Individuele Ondersteuning
 - Niet-rechtstreeks toegankelijke hulp
- Ondersteuning van andere organisaties
 - Therapie en revalidatie
 - Thuisverpleging

Belangrijk: altijd in dialoog met de ouders

Ouders van een kind met een specifieke zorgbehoefte leren gaandeweg hun kind en haar of zijn ondersteuningsbehoefte kennen. Je kan als opvang best hun tempo respecteren. Hou er rekening mee dat zij vaak nog niet vertrouwd zijn met de verschillende soorten hulp en ondersteuning. We raden daarom aan om met de ouders te bespreken welke concrete vragen jullie als opvang hebben en dan samen te bekijken wat mogelijk is.

Ondersteuning van het VAPH¹

RECHTSTREEKS TOEGANKELIJKE HULP (RTH)

Wat?

Elke persoon met een (vermoeden van een) handicap kan gebruik maken van beperkte, specifiek op haar of zijn beperking afgestemde ondersteuning. Dit is er voor wie af en toe ondersteuning (begeleiding, dagopvang of verblijf) nodig heeft. Het kind moet (nog) geen diagnose, indicatiestelling of 'VAPH-ticket' hebben. Het kind en de ouders kunnen gebruik maken van 8 punten om de nodige ondersteuning (begeleiding, dagopvang of verblijf) aan te vragen bij een RTH-aanbieder van het VAPH.

Meer weten?

- [Brochure](#) over de ondersteuningsmogelijkheden voor minderjarigen van het VAPH
- [Brochure](#) of [website](#) van het VAPH over Rechtstreeks Toegankelijke hulp
- Wil je meer lezen over het puntensysteem? Dat kan via deze [link](#)
- [Adressen](#) van RTH-aanbieders

RTH in de kinderopvang

Ook kinderopvang kan beroep doen op deze ondersteuning van het VAPH, ofwel met vragen over de opvang van een specifiek kind, ofwel voor meer algemene info over een bepaalde handicap.

Vragen/ondersteuning voor de opvang van een specifiek kind (steeds via de ouders van het kind)

Naast de begeleiding van het kind en het gezin, kan de RTH-aanbieder op vraag van de ouders ook ondersteuning bieden in de kinderopvang, bijvoorbeeld als je opvang nood heeft aan concrete tips of voor het aanleren van specifieke handelingen. Op die manier kunnen jullie ervaringen delen en is er ruimte voor uitwisseling, vragen en meer specifieke tips. Dit noemt men 'een mobiele begeleiding'. Hiervoor moeten de ouders een overeenkomst tekenen met de betreffende dienst. Dit gaat af van de begeleidingsmomenten waar het gezin recht op heeft. De ouders betalen hier mogelijk een maximale bijdrage voor.

Indien het gezin nog niet begeleid wordt door een RTH-aanbieder, deel je met de ouders je bezorgdheden en bespreek je waar jullie ondersteuning nodig hebben. Bekijk samen wie er een antwoord kan bieden op jullie vragen in de opvang.

¹ Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Enkele voorbeelden:

Lukas (10 maand) is slechtziend en kruipt niet zelf naar het speelgoed dat in de ruimte aangeboden ligt. Ann van de RTH-dienst komt observeren en geeft tips aan de begeleiders over de ruimte en het spelaanbod.

Anna (5 jaar) heeft een vermoeden van autisme en komt naar de buitenschoolse opvang. De begeleiding merkt dat Anna het moeilijk heeft. Ze bijt en stampert geregeld andere kinderen en is ook al een keer de opvang uitgelopen. De ouders geven toestemming om een RTH-dienst in te schakelen. Pieter van de RTH-dienst merkt op dat het voor Anna heel belangrijk is om de duurtijd van een bepaalde activiteit duidelijk te maken. Dit kan door het gebruiken van een time timer.

Vorming rond handicap

Je kan ook beroep doen op RTH voor “outreach”. Dit is een vorm van ondersteuning waarbij een RTH-aanbieder aan jouw opvanglocatie(s) een vorming komt geven over een specifieke zorgbehoefte of handicap. Je hebt het dan niet over individuele kinderen.

Outreach is ook handig wanneer je bepaalde zaken wil aanpakken om je kinderopvang ‘handicapvriendelijker’ te maken. Bijvoorbeeld: een opvang wil haar werking autisme-vriendelijker maken en meer rust en structuur brengen. Ze zijn ervan overtuigd dat dit ook op de andere kinderen een positief effect zal hebben. Een RTH-aanbieder komt vervolgens een vorming geven over autisme en gaat dan samen met team overleggen over welke veranderingen zij kunnen doorvoeren in hun opvang.

Een voorbeeld:

In IBO De ravotters vangen ze gedurende de zomermaanden enkele kinderen met autisme op. Een RTH-dienst komt een vorming geven over autisme en vraagt aan het team hoe het bij hen is en welke uitdagingen zij ondervinden. Ze kiezen ervoor om meer rustmomenten en structuur in de vakantiewerking te voorzien voor alle kinderen en maken samen met de begeleider van de RTH een planning op voor de te nemen acties.

Specifieke tips vertalen in de opvang

Het is belangrijk dat je de specifieke ondersteuning die je krijgt een plaats geeft in je pedagogische werking. Dit is een proces dat nooit ‘af’ is. Met de verschillende dimensies van pedagogische kwaliteit kan je aan de slag voor alle kinderen, ook diegenen met een specifieke zorgbehoefte. Vraag hulp aan de Centra voor Inclusieve Kinderopvang of je pedagogisch ondersteuner om de tips toe te passen in je dagelijkse praktijk. Werken aan inclusie is werken aan kwaliteit voor iedereen.

Globale individuele ondersteuning (GIO)

Wat?

Dit is een ondersteuningsvorm ter aanvulling van de RTH waar een gezin recht op heeft (bovenop de 8 punten). Het is bedoeld om extra ondersteuning te kunnen bieden in kinderopvang of kleuteronderwijs. Deze ondersteuning kan ingezet worden bij overgangsmomenten, bijvoorbeeld van thuis naar de eerste opvangmomenten of bij de overgang van opvang naar de eerste schoolmomenten. De RTH-aanbieder begeleidt dan mee deze overgangperiode.

Dit is een nieuwe ondersteuningsvorm vanaf september 2019. Niet alle RTH-aanbieders bieden deze ondersteuning aan.

Er zijn enkele voorwaarden aan GIO gekoppeld:

- Het kan enkel in kinderopvang, gewoon onderwijs en buitenschoolse opvang.
- Het is bedoeld voor kinderen van 0 tot 7 jaar.
- De focus ligt op transitie momenten (start, overgang).
- Je vraagt deze ondersteuning samen met de ouder(s) aan.
- Niet elke RTH-aanbieder kan deze ondersteuningsvorm aanbieden.
- De ondersteuning is gratis en beperkt in aantal (4 punten). Dat komt overeen met maximaal 30 uren ondersteuning.
- GIO en RTH-ondersteuning kunnen worden gecombineerd.

Een voorbeeld:

Lisa (6 maanden) heeft een motorische beperking. Om de kinderbegeleiders in het kinderdagverblijf goed voor te bereiden op haar komst, komt Lisa een paar keer samen met haar ouders wennen. Op vraag van de ouders en de kinderopvang komt Wouter van de RTH-aanbieder deze start ook mee ondersteunen. Wouter geeft advies hoe Lisa tot spel kan komen en ondersteunt de eetmomenten. De kinderbegeleiders kunnen met al hun vragen terecht bij de ouders en bij Wouter.

Deze ondersteuning is specifiek gericht op de kinderopvang en kan dus intensiever of langduriger zijn dan enkel de begeleiding via RTH (8 punten).

Meer info over GIO en adressen van aanbieders via [deze link](#).

NIET-RECHTSTREEKS TOEGANKELIJKE HULP (N-RTH)

Wat?

Dit is intensieve handicapspecifieke ondersteuning. Via een indicatiestelling of 'VAPH-ticket' wordt bepaald welke ondersteuning er nodig is. Dit kan zowel resulteren in ondersteuning door een multifunctioneel centrum als in een persoonlijk assistentiebudget (PAB). Een Multifunctioneel Centrum (MFC) ondersteunt kinderen en jongeren die gebruik maken van n-RTH in de vorm van verblijf, dagopvang en/of begeleiding.

Een MFC biedt verschillende diensten aan en kan een eigen focus hebben, zowel op vlak van dienstverlening als type handicap.

n-RTH in de kinderopvang

Krijg je de vraag voor opvang van een kind met zwaardere of meer complexe ondersteuningsbehoeften en wil je dit samen met een partner realiseren? Dan kan het interessant zijn om op een meer structurele basis samen te werken met een Multifunctioneel Centrum (MFC). Vanaf oktober 2018 zijn we gestart met een aantal [pioniers](#) die dit doen.

Deze kinderen hebben recht op meer intensieve ondersteuning. Samen met de ouders, het MFC en je team bekijk je de ondersteuningsbehoeften van het kind en de opvang. Kunnen jullie daar samen aan tegemoet komen? Wat heb je nodig om de opvang te doen slagen? Aarzel niet om dit samen met je pedagogisch ondersteuner en de inclusiecoach van het Centrum voor Inclusieve Kinderopvang te bespreken.

Hier vind je de [adressen](#) van de MFC's.

Ondersteuning van andere organisaties

THERAPIE EN REVALIDATIE

Centra voor Ambulante Revalidatie (CAR)

Deze Centra staan in voor gespecialiseerde diagnostiek en therapie voor kinderen en jongeren. De revalidatie gebeurt door een multidisciplinair team, met uiteenlopende specialisaties. Naargelang de behandeling, kan de therapie ook in samenwerking met de kinderopvang.

Hier vind je de [adressen van de CAR](#).

(privé) Therapeuten in de opvang

Mogelijk krijgt een kind therapie om haar of zijn ontwikkeling te ondersteunen. Ook met de therapeuten kan je uitwisselen over je ervaring in de opvang en je vragen bespreken.

Voorbeelden

Eva kreeg lange tijd sondevoeding en schakelt over naar vaste voeding. De logopedist komt enkele keren in de opvang het eetmoment begeleiden. Er worden samen met de ouders afspraken gemaakt voor de voeding de komende weken.

Mo krijgt 2 keer per week kiné in de leefgroep. Enkele kinderen doen spontaan mee met de verschillende oefeningen. De oefeningen die Mo en de andere kinderen leuk vonden, gebruikt de begeleiding als inspiratie voor enkele buitenspelletjes.

Thuisverpleging

Sommige gespecialiseerde handelingen moeten gebeuren door personen met het vereiste diploma zoals verpleegkundigen. Een thuisverpleger die in de opvang komt, kan ervoor zorgen dat de opvang wel mogelijk wordt. Bijvoorbeeld voor inspuitingen of voor blaassondes.

De betaling van de verzorging gebeurt in de meeste situaties rechtstreeks door de mutualiteit van het gezin, via een 'derde betalende' systeem. Voor sommige (verpleegkundige) zorgen moet er wel een kleine bijdrage betaald worden. Bespreek met de ouders op wie zij een beroep doen en of dit voor hen bijkomende kosten meebrengt.

Ook ouders of mantelzorgers kunnen verpleegkundige handelingen op zich nemen. Bespreek ook hier samen de mogelijkheden.